

Takšni malčki lahko ostanejo v inkubatorju tudi več mesecev.

DROBCEN VELIKI

Obisk Enote za intenzivno terapijo in nego novorojenčkov v ljubljanski porodnišnici je nekaj posebnega. Pravzaprav je darilo, saj te opomni na neverjetno moč in ponižnost do življenja, ki se veča z vsakim utripom drobnih srccev za dlan velikih borcev. Nad njimi bedijo požrtvovalno medicinsko osebje na čelu z vodjo dr. Lilijano Kornhauser Cerar (na oddelku je že od samega začetka pred tridesetimi leti in se spomni večine teh malih čudežev, ki so zrasli v velike ljudi z izjemno energijo) in starši, predvsem mamice otročkov, za katere Cerarjeva pravi, da so pomemben del ekipe.

Tekst: **KATJA BOŽIČ**

Foto: **JAKA KOREN**

Pomagajmo nedonošenčkom do novih inkubatorjev

bojevati zanju. Zdaj sta stara že leto in pol in sodeč po fotografijah, ki nam jih pošljejo starši, jima gre odlično!«

Prezgodnji porod je presenečenje

Prezgodnji porod je dogodek, ki praviloma preseneči nosečnico, družino in celo ginekologa. Če nosečnice niso ogrožene zaradi kakšne kronične bolezni in nosečnost normalno poteka, ni nobenega znaka, ki bi napovedal prezgodnji porod. »V dveh tretjinah porodov je takšen porod nepričakovan,« pravi Cerarjeva in ob tem poudari izjemen napredek neonatologije. Ta veja medicine, ki se ukvarja z novorojenčki, je omogočila, da se je v zadnjih 30 letih preživetje prezgodaj rojenih otrok močno povečalo. »Ob odprtju nove ljubljanske porodnišnice je bilo skoraj nemogoče, da bi preživel novorojen-

ček, ki se je rodil po šestindvajsetih tednih nosečnosti in je tehtal manj kot en kilogram. Zdaj podobno razmišljamo, kadar se rodi otrok po 24 tednih nosečnosti ali tehta manj kot 500 gramov. Se pa danes zdi skoraj samoumevno, da bo preživel novorojenček s 1000 g porodne teže in da bo po letu ali dveh enak vrstnikom, ki so se rodili ob roku.« Pa vendar pogled na krhko, za dlan veliko bitjece, vse preprejeno s cevkami in aparaturami v inkubatorju, zlasti pri starših in obiskovalcih oddelka še vedno vzbuja občutke nemoči, strahu in obupa.

Loščimo jih kot moški jeklene konjičke

Za varno preživetje so nepogrešljivi inkubatorji, v katerem novorojenčki prebijejo nekaj tednov, lahko pa tudi več mesecev. Zagotavljajo jim toploto, vlago, zaščito pred svetlobo, mikrobi, hrupom in prepihom. Zaradi dragih materialov in natančne elektronike je cena sodobnega inkubatorja primerljiva s ceno avtomobila viš-

Izjemno ljubezen in predanost je začititi takoj ob vstopu na oddelk, ki je bil ob našem obisku 120-odstotno zaseden. Neverjeten optimizem pa je na oddelku skorajda predpisan! »Se je že zgodilo, da pri kakšnem otročku nismo imeli veliko upanja na uspeh, pa se je izkazalo, da če starši ohranjajo optimizem, se vse bolje izteče,« je dejala Cerarjeva. Lep primer za to sta izjemno nezrela dvojčka Mark in Maja, ki jima zdravniki sprva niso dajali veliko možnosti za preživetje. »Pa so nas starši vsak dan prepričevali, da se je vredno

Dr. Lilijana Kornhauser Cerar že trideset let bedi nad nedonošenčki.

I BOJEVNIKI, ZA DLAN

Za malčke
skrbijo predane
medicinske
sestre, babice in
zdravniki.

Ena od novosti
na oddelku je
tudi pokrivanje
inkubatorjev, s čimer
prav tako simulirajo
razmere
v maternici.

Milojka Kolar Celarc napovedala na slovesnosti ob tridesetletnici poročnišnice pred mesecem dni, zaradi česar bodo na oddelku prav gotovo malce lažje zadihali. Povrh vsega jih pesti tudi pomanjkanje medicinskih sester in zdravnikov, je namignila Cerarjeva, medtem ko nas je vodila od inkubatorja do inkubatorja ter nam o vsakem nedonošenčku povedala svojo zgodbo.

Goran, Tine in drugi

Najprej nas je popeljala k dvojčkoma Goranu in Tinetu, starima dober teden, ki sta se rodila petnajst tednov prezgodaj. Drobnji postavici,

jega razreda. Pa vendar je inkubator le ena (sicer bistvena) od aparatov, ki so potrebne za varno preživetje nedonošenčkov. Na mojo pripombo, kako lepi in sodobni so videti, se Cerarjeva nasmehne, da jih znajo ceniti, zato jih skrbno čuvajo in zanje skrbijo. »Tako kot moški z ljubeznijo loščijo svoje jeklene konjičke, pri nas skrbimo za inkubatorje. Število inkubatorjev niti ni tako kritično, kot je njihova starost. Od dvaundvajsetih inkubatorjev jih je več kot deset starejših od petnajst let, nekateri so celo starejši od oddelka, kar pomeni, da imajo trideset let. Na našo 'šparovno žalost' ni več možnosti, da bi, ko jim bo življenjska doba potekla, iz treh sestavili enega delujočega, ker ne dobijo več dovoljenja za uporabo. Ta usoda čaka vsaj šest naših inkubatorjev, ki jih bo treba v kratkem nadomestiti. Denarja za to zamenjavo pa v UKC Ljubljana zanesljivo ne bo dovolj, veseli bomo, če bo nadomeščen vsaj kakšen. Večje število inkubatorjev je nujno tudi zaradi preprečevanja bolnišničnih okužb, ki lahko najbolj nezrela in ranljiva bitja smrtno ogrožajo. V inkubatorjih se namreč po nekaj dneh uporabe lahko namnožijo bakterije, ki se zadržujejo v skritih vlažnih kotičkih. Zato jih je vsake tri ali štiri dni treba razsta-

Eden od malih borcev dvojčkov, ki sta se rodila petnajst tednov prezgodaj.

viti na najmanjše dele (vsaj 35 jih je), očistiti, razkužiti, posušiti in sestaviti nazaj. Ves postopek, ki ga opravlja izkušena bolničarka, traja od šest do sedem ur.« In preden v čist inkubator naselijo novega novorojenčka, je treba počakati vsaj še kakšen dan. »Inkubator mora otroka pričakati primerno ogret, sicer bi ga lahko nevarno podhladil.«

Še vedno pa je inkubator seveda le »osnovna hišica« za bivanje, za ži-

vljenje so enako pomembne še številne druge aparature – od monitorjev za spremljanje življenjskih funkcij, aparatov za pomoč pri dihanju (respiratorjev) do črpalk za dovajanje zdravil in hrane ... In vsi ti aparati se prav tako kot inkubatorji starajo. Ker imajo tudi prostorsko stisko, se že izjemno veselijo širitve – dveh novih sob za intenzivno zdravljenje nedonošenčkov, ki sta ju predsednik vlade Miro Cerar in ministrica za zdravje

eden s prikupno rdečo škratovsko kapico, sta »spančkala« v inkubatorju z visoko vlago. »Tako čim bolj posnemamo razmere v maternici in preprečujemo preveliko izgubo vode – in s tem energije zaradi izhlapevanja skozi tanko nezrelo kožo.« Ob rojstvu sta tehtala 750 in 770 gramov. »Zdaj ju čim manj tehtamo. Na splošno tako nezrele otročke skušamo pustiti kar se da 'pri miru' – vsako nepotrebno odpiranje inkubatorja, dotik in bo- ▶

► lečina jim lahko škodijo. Dvojčka se bosta predvidoma v enem tednu lahko začela 'kengurujčkati' pri mami in očku, kar pomeni, da bosta vsak dan nekaj ur počivala na njihovih prsih. Da bosta znala piti po dudih, pa bo trajalo še vsaj devet tednov.« Trenutno najmanjši otroček na oddelku, ki je zdaj star že deset tednov, je Tin – rodil se je s 440 grami, štirinajst tednov prezgodaj. »Danes je star 80 dni in ima 1810 gramov. Kar nekaj časa je imel težave s pljučki, zdaj je pa že na zelo dobri poti, ima že prave 'klobasice' na nogicah in polna lička.«

Mamicam prijazni oddelek

Oddelek za intenzivno nego novorojenčkov je zelo odprt za starše, kar pomeni, da so lahko ves čas ob otročku, razen ob predajah službe sester in zdravnikov ter ponoči. »Mame so postale zelo aktivne, veliko berejo, včasih nas celo presenetijo s kakšnim podatkom, ki so ga prebrale na medmrežju. Zelo so izobražene tudi o nemedicinski pomoči otrokom – pred kratkim nas je ena od mamic spodbudila k uporabi pokrival na inkubatorjih (da čim bolj posnemamo razmere v maternici), predvajamo tudi umirjeno, celo klasično glasbo v času kengurujčkanja. Srčnost, strokovnost in usposobljenost osebja hkrati z nenehno bližino staršev, predvsem mamic, ki so hitro popolnoma večje skrbi za nedonošenčka, prav gotovo pripomorejo k temu, da lahko gredo nedonošenčki domov takoj, ko so sposobni preživeti brez inkubatorja in hranjenja v želodčke po cevčici. »Glede na povprečje v najrazvitejših in najnaprednejših državah smo 'hitrejši' za štirinajst dni.« je ponosna Cerarjeva, ki je zelo dejavna tudi v Društvu za pomoč prezgodaj rojenim otrokom, s katerimi se vsako leto srečujejo v Mostecu. Zato ni čudno, da še danes spremlja življenje številnih »svojih« nedonošenčkov in je zelo ponosna na vsak njihov napredek in uspeh! ■

Nedonošenčki ležijo v posebnih gnezdecih, ob katera se lahko upirajo z nogicami in trenirajo mišice.

Hitra dejstva o nedonošenčkih

(najdemo jih na straneh Društva za pomoč prezgodaj rojenim otrokom):

- Med prezgodaj rojene otroke uvrščamo tiste, ki se rodijo pred 37. tednom.
- V Sloveniji se je najbolj zgodaj rodil in preživel novorojenček, rojen v 22. tednu nosečnosti.
- Najlažji brez pomembnih posledic preživeli novorojenček v Sloveniji je ob rojstvu tehtal 405 g.
- Povprečna teža pri rojstvu v 28. tednu je 1000 g, v 32. tednu pa 1750 g.
- Verjetnost, da novorojenček preživi, je ob rojstvu v 23. tednu manj kot 20-odstotna, v 26. tednu več kot 85-odstotna, v 30. tednu pa več kot 95-odstotna.
- Najmanjši nedonošenčki zaradi zdravljenja včasih ostanejo na oddelku za intenzivno zdravljenje tudi več kot pol leta.
- Najpogostejše posledice zelo prezgodnjega rojstva so kronične bolezni pljuči in posledice zapletov v možganih.
- Prezgodaj rojeni otroci imajo povečano tveganje za slabši razvoj osrednjega živčevja, srčno-žilnega in dihalnega sistema.

Skupaj za življenje, za inkubator

Na Enoti za intenzivno nego in terapijo novorojencev »za dlan veliki malčki« nenehno potrebujejo nove aparate in opremo za izboljšanje možnosti preživetja. Zato so izredno veseli vsake donacije, saj tem bitjem omogoča, da bodo njihovi prvi samostojni koraki v življenje lažji in varnejši.

Sredstva za nov inkubator lahko prispevate na transakcijski račun Društva za pomoč prezgodaj rojenim otrokom, Zaloška 11, 1000 Ljubljana, transakcijski račun pri NLB d.d., št. SI56 0201 4005 0993 640, SWIFT: LJBASI2X, s pripisom INKUBATOR ZARJA

GENERALNI
SPONZORJI
IZBORA
ŽENSKE LETA

ZADRUŽNA ZVEZA
SLOVENIJE, z.o.o.